

Karar Sayısı : 89/14391

Ekli "Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar"ın yürürlüğe konulması; Devlet Bakanlığı'nın 7/8/1989 tarihli ve 55251 sayılı yazısı üzerine, 1567 sayılı Kanunun 6258 sayılı Kanunla değişik 1 inci maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 7/8/1989 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Kenan EVREN
Cumhurbaşkanı

T. ÖZAL
Başbakan

A. BOZER
Devlet Bak. ve Başbakan Yrd.

K. İNAN
Devlet Bakanı

G. TANER
Devlet Bakanı

C. ÇİÇEK
Devlet Bakanı

I. ÇELEBİ
Devlet Bakanı

M. YAZAR
Devlet Bakanı

İ. ÖZARSLAN
Devlet Bakanı

S. SERT
Devlet Bakanı

E. KONUKMAN
Devlet Bakanı

İ. AŞKIN
Devlet Bakanı

M. O. SUNGURLU
Adalet Bakanı

İ. S. GIRAY
Millî Savunma Bakanı

A. AKSU
İçişleri Bakanı

A. M. YILMAZ
Dışişleri Bakanı

E. PAKDEMİRLİ
Maliye ve Gümrük Bakanı

A. AKYOL
Millî Eğitim Bakanı

C. ALTINKAYA
Bayındırlık ve İskân Bakanı

H. ŞIVGIN
Sağlık Bakanı

C. TUNCER
Ulaştırma Bakanı

L. KAYALAR
Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanı

İ. AYKUT
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

Ş. YÜRÜR
Sanayi ve Ticaret Bakanı

F. KURT
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

N. K. ZEYBEK
Kültür Bakanı

İ. AKÜZÜM
Turizm Bakanı

**TÜRK PARASI KIYMETİNİ KORUMA HAKKINDA
32 SAYILI KARAR**

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL ESASLAR

Amaç, konu, yetki ve saklı hükümler

Madde 1- Türk parasının kıymetini korumak amacıyla, Türk parasının yabancı paralar ve altın karşısındaki değerinin belirlenmesine, döviz ve dövizli temsil eden belgelere (menkul değerler dahil) ilişkin tüm işlemler ile dövizlerin tasarruf ve idaresine, Türk parası ve Türk parasını temsil eden belgelerin (menkul değerler dahil) ithal ve ihracına, kıymetli maden, taş ve eşyalara ilişkin işlemlere, prim tahsili suretiyle bedelsiz ithal izni vermeye, ihracata, ithalata, özelliği olan ihracat ve ithalata, görünmeyen işlemlere, sermaye hareketlerine ilişkin kambiyo işlemlerine ait düzenleyici, sınırlayıcı esaslar bu Karar ile tayin ve tesbit edilmiştir.

Bu Karar'a ve bu Karar'ın uygulanması amacıyla Bakanlık'ça yayımlanacak tebliğlere muhalefet 1567 sayılı Kanun'la ek ve tadillerine muhalefet sayılır.

Çeşitli kanunlar ve uluslararası anlaşmalarda yer alan özel hükümler saklıdır.

Tanımlar

Madde 2- Bu Karar'ın uygulanmasında,

a) Bakanlık: Hazine ve Dış Ticaret Müsteğarlığı'nın bağlı bulunduğu Bakanlığı,

b) Türkiye'de yerleşik kişiler: yurt dışında işçi, serbest meslek ve müstakil iş sahipleri dahil Türkiye'de ikametgah sahibi gerçek ve tüzel kişiler ile bir takvim yılı içinde Türkiye'de devamlı olarak 6 aydan fazla oturanları.

c) Dışarıda yerleşik kişiler: Türkiye'de yerleşik sayılmayan gerçek ve tüzel kişileri,

d) Yolcu: Geçerli pasaport veya pasaport yerini tutan belgeler taşıyan ve Türkiye'ye girmek veya Türkiye'den çıkmak üzere Maliye ve Gümrük Bakanlığı'nca tesbit edilen giriş ve çıkış kapılarına gelen kişileri,

e) Türk parası: Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre Türkiye'de tedavülde bulunan veya tedavülden kaldırılmış olsa bile değiştirme süresi dolmamış olan paraları;

f) Türk parası ile ödemeyi sağlayan belgeler: Türk parası ile ödemede bulunmayı sağlayan ticari ve adi senetler, kredi mektubu, havale, mektup gibi her türlü belge ve vasıtaları,

g) Efektif: Banknot şeklindeki bütün yabancı ülkeler paralarını,

h) Döviz (kambiyo): Efektif dahil yabancı parayla ödemeyi sağlayan her nev'i hesap, belge ve vasıtaları,

i) Menkul kıymetler: Sermaye piyasası mevzuatında tanımlanan her türlü Türk menkul kıymetleri ile yabancı menşeli menkul kıymetleri,

j) Kıymetli madenler: Her tür ve şekilde altın ve platini,

k) Kıymetli taşlar: Elmas, pırlanta, yakut, zümrüt, topaz, safir, zebercet ve inci,

l) Kıymetli eşya: Kıymetli madenler veya kıymetli taşlardan yapılmış ya da bunları içeren eşyaları,

m) Merkez Bankası: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve şubelerini,

n) Banka: Bankalar Kanun'una göre Türkiye'de faaliyette bulunan ve kambiyo işlemleri yapma yetkisi olan bankaları,

o) Yetkili müesseseler: Bakanlık'ça tesbit edilen usul ve esaslar çerçevesinde döviz, kıymetli maden ve kıymetli taşlara ilişkin işlemler yapmasına izin verilen anonim şirketleri,

p) Özel finans kurumları: 16.12.1983 tarihli, 83/7506 sayılı Kararname'nin eki karar uyarınca tesbit edilen usul ve esaslar çerçevesinde sermayelerine ilaveten yurt dışından ve içinden fon toplayarak ekonomiye fon tahsis eden anonim şirket şeklindeki mali kuruluşları,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRK PARASI, DÖVİZ İLE KIYMETLİ MADEN, TAŞ VE EŞYALARA İLİŞKİN HÜKÜMLER

Türk parası

Madde 3- a) Türk parası ve Türk parasıyla ödemeyi sağlayan belgelerin yurda ithali serbest olup, ihracı Bakanlığın iznine tabidir.

Yolcular, en çok 3.000 ABD Doları karşılığı Türk parasını yurt dışına serbestçe çıkarabilirler.

b) Türkiye'de yerleşik kişiler, Türkiye'deki bankalar kanalıyla Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne serbestçe Türk Lirası gönderebilirler.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) ile Türkiye Cumhuriyeti arasındaki ödemeler, Türk parası ve Türk parası ile ödemeyi sağlayan belgeler üzerinden yapılabilir.

c) Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye'de Türk parasıyla ödeme, tahsilat ve tevdiatta bulunmaları serbesttir.

Döviz

Madde 4- a) Türkiye'ye döviz ithali serbesttir, hiçbir kayda tabi tutulamaz ve menşei araştırılmaz.

b) Türkiye'de yerleşik kişilerin beraberlerinde döviz bulundurmaları; bankalar, yetkili müesseseler ve özel finans kurumlarından 3.000 ABD Doları veya eşitine kadar döviz satın almaları, dövizleri bankalarda açacakları döviz hesaplarında tutmaları ve efektif olarak kullanmak dahil tasarruf etmeleri serbesttir.

c) Türkiye'de yerleşik kişilerin, dışarıda yerleşik kişilerden, Türkiye'de yapacakları işlemler nedeniyle döviz kabul etmeleri serbesttir.

d) Türkiye'de yerleşik kişiler yurt dışına çıkışlarında, beraberlerinde 3.000 ABD Doları veya eşitine kadar döviz çıkarabilirler. Bu miktarın üzerinde döviz çıkarılabilmesi, ancak kendilerine bankalarca döviz verildiğinin tevsiki kaydıyla mümkündür. Dışarıda yerleşik kişiler ile Türkiye'de yerleşik sayılmakla birlikte yurt dışında çalışan Türk uyruklu kişiler, yurda girişlerinde beyan etmiş olmak kaydıyla, 3.000 ABD Doları veya eşitini aşan miktarlardaki dövizlerini beraberlerinde yurt dışına serbestçe çıkarabilirler.

e) Bankalar yetkili müesseseler ve özel finans kurumları, dışarıda yerleşik kişilere Türkiye'de sattıkları döviz tutarını aşmamak kaydıyla iadeten döviz satışı yapmaya yetkilidir. 1000 ABD Doları veya eşitine kadar döviz iadelerinde döviz bozdurulduğunu gösterir belge aranmaz.

Döviz kurları

Madde 5- Yabancı paralar ve altının Türk parası karşısındaki değeri, Merkez Bankası'nca tesbit edilen usuller çerçevesinde belirlenir.

Döviz alım ve satımları işlem tarihinde geçerli kurlar üzerinden yapılır. 6 ncı ve 8 inci madde hükümleri saklıdır.

Mahsup işlemleriyle ilgili döviz alım ve satım belgelerinin düzenlenmesinde işlem tarihindeki döviz alış kurları uygulanır.

Dövizle ilişkin işlemler

Madde 6- Dövizle ilişkin işlemler Merkez Bankası'nca belirlenen konvertibl dövizler üzerinden Merkez Bankası, bankalar, yetkili müesseseler ve özel finans kurumlarınca; Yabancı sermaye mevzuatına göre yurda getirilecek dövizlerin alış ve satışı ise bankalarca yapılır. Konvertibl olmayan dövizlerin alış ve satışında uyulacak esaslar Merkez Bankası'nca belirlenir ve ilan edilir.

Bankalar, Merkez Bankası'nca belirlenen esaslar dahilinde vadeli döviz alım satımı yapabilirler.

Bankalar, yetkili müesseseler ve özel finans kurumları döviz mevcutlarını, Bakanlık'ça tesbit edilecek oran ve esaslar çerçevesinde Merkez Bankası'na devrederler. Merkez Bankası'na olan döviz yükümlülüklerini tamamiyle yerine getiren anılan kuruluşlar, Merkez Bankası'nca öngörülen diğer şartları da yerine getirmek kaydıyla, Merkez Bankası bünyesinde kurulan döviz ve efektif piyasalarına katılarak, dövizle ve efektife ilişkin her türlü işlemi Merkez Bankası'nca belirlenecek kurallar dahilinde yapabilirler.

Bankalar, yetkili müesseseler ve özel finans kurumları döviz mevcutlarını bu Karar'a ve Merkez Bankası'nca belirlenecek esaslara uymak kaydıyla bankacılık teamüllerine göre öncelikle ülke ihtiyaçlarının karşılanmasında olmak üzere serbestçe kullanabilirler.

Kıymetli madenler, taşlar ve eşyalar

Madde 7- a) Kıymetli madenler, taşlar ve eşyaların Türkiye'ye ithali ve ihracı, Bakanlık'ça belirlenecek esaslara uymak kaydıyla serbesttir.

b) İşlenmiş kıymetli madenler ile bankalar, yetkili müesseseler ve özel finans kurumlarınca döviz ve efektif piyasalarından Merkez Bankası'nca belirlenecek esaslar dahilinde satın alınan işlenmemiş kıymetli madenlerin yurt içinde alım ve satımı serbesttir. Bu alım-satım sırasında, ilgililerce istenmediği takdirde isim ve hüviyet tesbiti zorunluluğu yoktur. Ancak, kıymetli maden, taş, eşya veya sikke ikramiyeleri tertip edilmesi ve dağıtılması Bakanlığın iznine tabidir.

c) Yolcular, beraberlerindeki kendilerine ait değeri 15.000 ABD Dolarını aşmayan ziynet eşyası niteliğinde kıymetli madenlerden ve taşlardan yapılmış eşyaları yurda getirebilirler

ve yurt dışına çıkarabilirler. Daha fazla değerdeki ziynet eşyalarının yurt dışına çıkarılması, girişte beyan edilmiş olmasına veya Türkiye'de satın alındığını tevsik etme şartına bağlıdır.

d) Bankalar, yetkili müesseseler ve özel finans kurumlarından Merkez Bankasına döviz yükümlülüklerini tamamiyle yerine getirenler Merkez Bankasınca öngörülen diğer şartları da yerine getirmek kaydıyla, Merkez Bankası bünyesinde kurulan döviz ve efektif piyasalarında, Merkez Bankasınca belirlenecek esaslar dahilinde döviz ve Türk Lirası karşılığında altın alış verişini yapabilirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DİŞTİCARET

Ihracat

Madde 8- a) Ticari amaçlarla ihraç edilen malların bedelinin, bu Karar'da öngörülen özel haller ile Bakanlık'ça uygun görülen mücbir sebeplerden kaynaklanan gecikmeler hariç, fiili ihraç tarihinden itibaren en çok 180 gün içinde ihracatçılar tarafından yurda getirilerek bankalara veya özel finans kurumlarına satılması zorunludur. İkili hesap ilişkisi bulunan ülkelere yapılan ihracata ilişkin usul ve esaslar Bakanlık'ça düzenlenir.

Ancak;

i) Sözkonusu ihracat dövizlerinin en az %70'inin fiili ihraç tarihinden itibaren 90 gün içerisinde getirilerek bankalara veya özel finans kurumlarına satılması halinde bakiye %30'una tekabül eden kısmı üzerinde ihracatçı serbetçe tasarruf edebilir.

ii) Türkiye' de yerleşik kişilerin yurt dışında yerleşik kişilere yaptıkları teknik hizmet sözleşmelerine istinaden yurt dışındaki kişilere verdikleri hizmetler kapsamında (tamir, bakım, montaj hizmetleri ve benzerleri dahil) ve sözleşmede belirtilen hizmet bedeli içinde yurt dışına götürecekleri yedek parça ve malzemelerin ihraç işlemleri yürürlükteki ihracat Rejimi hükümlerine tabidir.

b) Bakanlık;

i) ihracat bedelinin süresinde yurda getirişine engel olan haklı ve mücbir sebep hallerinde uygulanacak süre, ek süre ve döviz kuru konusundaki esasları,

ii) Özelliğı olan ihracat ile ihracat sayılan satış ve teslimler konusu mal bedellerinin yurda getirilme süresine ilişkin usul ve esasları,

iii) Dövizlerin süreci içinde yurda getirilmemesi halinde yapılacak işlemleri,

iv) İhracatta ödeme şekillerini,
belirlemeye yetkilidir.

c) Yürda getirilmesi zorunlu ihracat bedeli dövizlerin, bu maddede öngörülen sürelerden sonra yurda getirilmesi halinde, ek süreler içinde olsa dahi, sürenin sonuncu gününde geçerli kur ile dövizin satıldığı günün kuru arasında meydana gelen olumlu fark, ilgililere ödenmeyip Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'na aktarılır. Bu maddenin (b-i) fıkrası hükümleri saklıdır.

d) Gümrük kapılarından miktar, kalite veya kıymet itibariyle beyan dışı veya gümrük kapısı yahut sair sınır ve sahillerden kaçak olarak mal ihraç edenler, bu malların bedelini teşkil eden dövizleri, kambiyo murakabe mercilerince kendilerine yapılacak tebliğ tarihinden itibaren 90 gün içinde yurda getirerek bir bankaya satmak zorundadırlar. Dövizlerin getirilmesi ilgililerin 1567 sayılı Kanun ve bu Kanun'un ek ve tadilleri gereğince cezai sorumluluklarını ortadan kaldırmaz.

İthalat

Madde 9- İthalat bedelleri, ithalata aracılık eden Merkez Bankası ve bankaların kendi kaynaklarından, bankacılık teamüllerine ve alıcı ile satıcı arasındaki anlaşmalara uygun olarak transfer edilir.

Bakanlık;

a) İthalat bedelinin transferinden hesapların kapatılması safhasına kadar yapılacak işlemlere,

b) Bedelsiz ithalata (ticari ve gayri ticari dahil),

c) Özelliği olan ithalata,

d) İthalatta ödeme usullerine

ilişkin esasları tesbit eder.

Bu Karar'a ve ilgili mevzuata göre geçici olarak veya muafiyetle yurda girmiş bulunan vasıta, mal ve eşyaların süreleri bitiminde aynca yurt dışına çıkarılmaları veya gümrüğe terk edilmeleri zorunludur. Bu şekilde yurda sokulan eşyaların her ne suretle olursa olsun ahara devri ya da satışı yahut Türkiye'de yerleşik kişilerce iktisabı, kesin ithali ve gerektiğinde bedelinin transferi Bakanlığın iznine tabidir. Buna ilişkin esaslar Bakanlıkça tesbit edilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

GÖRÜNMEYEN İŞLEMLER

Döviz ödemesini gerektiren işlemler

Madde 10- Uluslararası nakliyat, bankacılık, sigortacılık, dışarıya yaptırılan hizmetler ve diğer görünmeyen işlemlerle ilgili olarak yurt dışına yapılacak döviz tahsis ve transferleri ile efektif satışlar Merkez Bankası'nca belirlenecek usul, esas ve limitler çerçevesinde Merkez Bankası ve bankalarca yapılır.

Döviz kazandırıcı işlemler

Madde 11- Türkiye'de yerleşik kişiler, dışarıda yerleşik kişiler için veya bunlar adına yurt içinde veya dışında yapmış oldukları tüm hizmet (müteahhitlik hizmetleri dahil) karşılığı dövizler ile dışarıda yerleşik kişiler nam ve hesabına yapılan gidir karşılığı dövizleri serbestçe tasarruf edebilirler.

BEŞİNCİ BÖLÜM **SERMAYE HAREKETLERİ**

Türkiye'ye gelecek yabancı sermaye

Madde 12- Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye'de şirket kurmak, mevcut ve kurulacak şirketlere iştirak etmek, şube ve irtibat bürosu açmak suretiyle yatırım yapmaları ve her türlü mal ve hizmet üretimine yönelik faaliyetlerde bulunmaları 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanun'una göre gerekli izni almak, verilen izinler çerçevesinde faaliyette bulunmak ve öngörülen sermayeyi getirmek kaydıyla serbesttir.

Türkiye'de yerleşik kişilerin dışarıda yerleşik kişilerle lisans, know-how, teknik yardım ve yönetim anlaşmaları yapmaları 6224 sayılı Kanun'a göre gerekli izinleri almak kaydıyla serbesttir.

Dışarıda yerleşik kişilerin, Türkiye'de, yabancı sermaye mevzuatına ve Petrol Kanun'una göre şirket kurmaları ve şube ve irtibat bürosu açmaları dışında, faaliyette bulunmaları temsilcilik, acentalık vermeleri ve adi ortaklık tesis etmeleri (Uluslararası ihaleler için oluşturulan adi ortaklıklar hariç), Türkiye'de yerleşik kişilerin, yurt dışında yerleşik kredi kartı kuruluşları ile lisans ve temsilcilik sözleşmeleri yapmaları Bakanlığın iznine tabidir. Buna ilişkin esaslar ile kâr, satış ve tasfiye bedellerinin, lisans ve temsilcilik sözleşmeleri karşılığında ödenecek meblağların transferi veya Türk parası olarak Türkiye'de kullanılması ile ilgili hususlar Bakanlık'ça belirlenir.

Türkiye'den gidecek yerli sermaye

Madde 13- Türkiye'de yerleşik kişilerin, yurt dışında iş yapmak veya ticari bir ortaklığa katılmak için, 25 milyon ABD Doları veya eşitine kadar kadar aynı veya nakdi sermayenin, işletme malzemesinin ihracına, bu kişilerin yurt dışında büro, temsilcilik, acentalık ve benzerlerini kurmalarına ve Türkiye'deki serbest bölgelere nakdi ve aynı sermaye ihracına ilişkin talepleri, Bakanlık'ça incelenip sonuçlandırılır.

Yurt dışına bu miktarın üzerindeki sermaye ihracı Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karara bağlanır.

Servet transferleri

Madde 14- Göçmen ve mültecilerin İskan Kanunu'nun 31 inci maddesinde öngörülen haller dışında yapacağı ithalat ve Türkiye'de yerleşik kişilerin Türkiye'ye yapacağı servet transferleri, İthalat Rejimi ve gümrük mevzuatı hükümleri çerçevesinde serbestçe yapılır.

Gümrük Kanunu ile verilen özel müsaadeler dışında yurtdışına servet transferlerine ilişkin talepler Bakanlık'ça sonuçlandırılır.

Menkul kıymetler

Madde 15-Dışarıda yerleşik kişilerin, (Yurt dışındaki yatırım ortaklıkları ve yatırım fonları dahil) borsada kote edilmiş her türlü Türk menkul kıymetlerini, Türkiye'de Sermaye Piyasası Kanununa göre faaliyet gösteren bankalar dahil aracı kurumlar vasıtasıyla satın almaları, satmaları, bu kıymetlere ait gelirler ile bunların satış bedellerini bankalar ve özel finans kurumları aracılığıyla transfer ettirmeleri ile,

Türkiye'de yerleşik kişilerin bankalar ve özel finans kurumları vasıtasıyla yabancı borsalarda kote edilmiş menkul kıymet satın almaları ve bu kıymetlerin alış bedellerini yurtdışına transfer ettirmeleri,

serbesttir.

Bankalar ve aracı kurumlar, bu işlemlerle ilgili olarak üçer aylık dönemler halinde Bakanlığa bilgi verirler

Bu Karar'a göre Türkiye'de yerleşik şirketlerin hisselerini satın alan, yurt dışındaki yatırım ortaklıkları veya fon yönetimleri dahil dışarıda yerleşik kişilerin, hisse sahibi oldukları şirketlerin yönetim kurullarına veya genel kurullarına katılmak veya başka bir şekilde faaliyetlerine müdahale etmek istemeleri halinde, iştirakin yabancı sermaye mevzuatı çerçevesinde tescilli şarttır.

Gayri menkul kıymetler

Madde 16- Dışarıda yerleşik kişilerin döviz bozdurmak suretiyle satın aldıkları gayrimenkul ve gayrimenkule müteferri aynı hakların gelirleri ve satış bedellerinin bankalar ve özel finans kurumları vasıtasıyla transfer ettirilmesi serbesttir.

Gayrimenkul ve gayrimenkule müteferri aynı hakların döviz bozdurulmaksızın iktisabı halinde satış bedellerinin yurt dışına transfer edilmemesi kaydıyla Türkiye'de kullanılması serbesttir.

Döviz kredisi alınması

Madde 17- Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışından aynı, nakdi ve gayri nakdi kredi temin etmeleri serbesttir.

Ancak;

a) Bir yıldan uzun vadeli olarak yurt dışından temin edilen her çeşit kredilerin, kredi anlaşmalarının Bakanlık nezdindeki Borç Kütüğü'ne kayıt ve tescil ettirilmek üzere anlaşma tarihinden 30 gün içinde Bakanlığa gönderilmesi zorunludur.

Bir yıldan kısa vadeli kredilerin takibi ile ilgili esaslar Merkez Bankasınca belirlenir.

b) Prefinansman, emtia ve kabul kredilerinin vadeleri bir yılı geçemez.

c) Dış krediler nedeniyle doğacak lehte ve aleyhteki kur farkları ilgililere aittir.

d) Sözkonusu dış kredilere ait faiz ve diğer masraflar, ilgililer arasında serbestçe tesbit edilir ve bunlar ile ana para taksitlerinin transferleri bankalarca kendi kaynaklarından karşılanır.

e) Yurtdışından temin edilen kredileri gerçek ve tüzel kişiler bazında izlemeye, gerektiğinde yasak, sınır koymaya Borç Kütüğüne kaydettirilmesi gerektiği halde kaydettirilmeyen kredilerin geri ödemelerini durdurmaya Bakanlık yetkilidir.

Belirtilen kredilerle ilgili uygulama usulleri Bakanlıkça belirlenen esaslar doğrultusunda Merkez Bankası'nca düzenlenir.

Döviz kredisi açılması

Madde 18- Türkiye'de yerleşik kişiler aşağıda belirtilen şekillerde döviz kredisi açabilirler.

a) İthalat ve ihracat Rejimleri ile Teşvik Karar'larına göre açılacak emtia kredileri,

b) Bankaların, bankaçılık teamülleri çerçevesinde açacakları azami bir yıl vadeli krediler.

c) Bankalarca, dış ticaret sermaye şirketlerine ve yatırım teşvik belgeleri kapsamında dış kredi almaları öngörülen Türkiye'de yerleşik kişilere döviz tahsisi mutad işlemlerle ilgili olarak açılacak asgari üç yıl vadeli döviz kredileri,

d) Bankalarca yurt dışında iş yapan Türk müteşebbislerine ve ödemeleri dövizle yapılacak uluslararası ihalelerle ilgili işleri üstlenen Türkiye'deki kişilere açılacak döviz kredileri,

e) Bankaların sağladıkları döviz kredileri ile döviz tevdiat hesapları tutarını geçmemek üzere yurt dışına açacakları nakdi döviz kredileri,

f) Bankaların, Türkiye'de ve dışarıda yerleşik kişiler lehine, dışarıda yerleşik kişilere muhatap, yurt içinde açılacak uluslararası ihalelerle ilgili olarak, yurt dışında yerleşik kişiler lehine Türkiye'de yerleşik kişilere muhatap, döviz üzerinden teminat mektubu düzenlemeleri, döviz üzerinden garanti ve kefalet vermeleri,

g) 14/1/1982 tarihli ve 2581 sayılı Deniz Ticaret Filosunun Geliştirilmesi ve Gemi İnşa Tesislerinin Teşviki Hakkında Kanun ile bu Kanun'a ilişkin Karar ve Yönetmelikler kapsamında yurt dışından satın alınacak gemiler için temin edilen kredilerle ilgili olarak yabancı para üzerinden gemi ipoteği tesis edilmesi.

Belirtilen kredilerle ilgili uygulama usulleri Bakanlıkça belirlenen esaslar doğrultusunda Merkez Bankası'nca düzenlenir.

Bahis konusu kredilere ait faiz ve diğer masraflar ilgililer arasında serbestçe tesbit edilir. Bu krediler nedeniyle doğacak lehte ve aleyhteki kur farkları ilgililere aittir.

Bunların dışında döviz kredisi açılması Bakanlığın ön iznine bağlıdır.

Bankalar kullandıracakları döviz kredilerine ait ana para, faiz ve diğer masraf karşılıklarının zamanında yurda getirilmesi ile ilgili önlemleri alır ve bu hususu izlerler, zamanında yurda getirilmeyen dövizler ile yurt dışına ödenen teminat mektubu, garanti ve kefalet bedelleri hakkında Bakanlığa bilgi verirler.

Döviz hesapları

Madde 19- Merkez Bankası ve bankalar, Türkiye'de ve yurt dışında yerleşik kişiler adına döviz tevdiat hesapları veya döviz döndürülebilir, Türk Lirası mevduat hesapları açabilirler. Bu hesaplar üzerinde, sahipleri serbestçe tasarrufta bulunabilirler. Bu hesaplara ait faizler banka ve mevduat sahibi arasında serbestçe tesbit edilir. Ana para ve faizlerin transferleri bankalarca kendi kaynaklarından karşılanır.

Yurt dışında iş yapan müteahhitlerin döviz tevdiat hesaplarından kullandıkları Türk Liralari, alış yapılan döviz miktarını aşmamak kaydıyla alış yapan banka aracılığıyla döviz döndürülebilir.

Bu hesaplar nedeniyle doğacak lehte ve aleyhteki kur farkları ilgililere aittir.

ALTINCI BÖLÜM

USUL VE MÜŞTEREK HÜKÜMLER

Yetki

Madde 20- Bakanlık bu Karar'ın tatbikatını temin etmek ve Türk parasının kıymetini korumak maksadıyla lüzumlu göreceği her türlü tedbiri almaya, Karar'da öngörülen haller dışında kalan özel durumları inceleyip sonuçlandırmaya, Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'na Bakanlık'ça belirlenecek miktarlarda prim tahsili suretiyle istisnai olarak bedelsiz ithal izni vermeye, haklı ve mücbir sebeplerin varlığı halinde döviz getirme sürelerini uzatmaya ve döviz getirme zorunluluğunu kısmen veya tamamen kaldırmaya ve 3, 4, 7 ve 13 üncü maddelerde öngörülen miktarları değiştirmeye yetkilidir.

Alacağın tahsili veya diğer sebeplerle adli veya idari makamlardan sadır olacak yurt dışına döviz transferine ve yurda mal ithaline müncer ilam ve kararların infazı bu Karar hükümleri çerçevesinde Bakanlık'ça sonuçlandırılır.

Denetim

Madde 21- Kambiyo denetimine yetkili elemanlar ile kambiyo müdürlükleri (kambiyo murakabe mercileri) tarafından yapılan

denetimelerde bu Karar'da öngörülen işlemleri ifa eden kişilerden, işlemlerinde Karar'a aykırılıklar tesbit edilenler hakkında Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun zabıt ve aramaya dair hükümleri uygulanır.

Devlet daire ve müesseseleri ile Türkiye'deki gerçek ve tüzel kişiler (özel kanun ve anlaşmalar gereğince dokunulmazlıkları tanınanlar hariç) bu Karar konusuna giren işlerin murakabesi için yukarıda yazılı yetkili denetim elemanlarının ve mercilerinin isteyecekleri bilgileri vermeye, evrak ve defterleri ibraz etmeye mecburdurlar. Bakanlık, bu kişilerin faaliyetlerini kısmen veya tamamen, geçici veya sürekli olarak durdurmaya veya müteakip işlemleri teminata bağlamaya, gerektiğinde bu teminatları kısmen veya tamamen Hazine'ye gelir yazmaya veya haklı ve mücbir sebeplerin mevcudiyeti halinde teminatı kaldırmaya yetkilidir.

Bankalar, yetkili müesseseler, özel finans kurumları ve ilgili kuruluşlar Merkez Bankası'nca istenecek döviz işlemlerine ilişkin her türlü istatistiki bilgileri belirlenen sürelerde vermekle yükümlüdürler. Merkez Bankası, bu kuruluşlarda konuyla ilgili incelemeler yapmaya yetkilidir. Kambiyo mevzuatına olan aykırılıkları ya da bu Karar'da belirtilen yükümlülükleri yerine getirmedeği tesbit edilen Banka, özel finans kurumu ve yetkili müesseselerin kambiyo işlemlerine aracılık etme yetkisi Bakanlıkça kısmen veya tamamen kaldırılabilir.

Süreler

Madde 22- Bu Karar'la bu Karar'a ek olarak yayımlanacak kararlarda ve bunlara ilişkin tebliğlerde belirtilen, hak doğurucu ve hak düşürücü ve uyulmaması aykırılık oluşturan sürelerin hesaplanmasında, işlemin yapıldığı gün hesaba katılmaz.

Ancak, hesaplanacak sürelerin son günü resmi tatile rastlarsa, süreler resmi tatili izleyen ilk iş gününün çalışma saati sonunda biter.

Döviz alım, satım belgeleri

Madde 23- Türkiye'de faaliyette bulunan bankalar, özel finans kurumları ve yetkili müesseseler döviz alışlarında "Döviz alım belgesi" döviz satışlarında " Döviz satım belgesi" düzenlemek zorundadırlar.

Bu belgeler ile ilgili olarak şekle, usule ve esasa ilişkin hükümler Merkez Bankası'nca belirlenir.

YEDİNCİ BÖLÜM

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde 24- Bu Karar ile halen yürürlükte bulunan Türk parasının kıymetinin korunmasına ilişkin karar ve tebliğler ile dış kredilerin tasfiyesine ilişkin mevzuat uyarınca tahsili gereken alacaklar hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Madde 25 - Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkındaki 30 sayılı Karar ile bu Karar'a ilişkin ek kararlar yürürlükten kaldırılmıştır.

Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında 17 Sayılı Karar'a ek 7/18015 ve 8/911 sayılı Karar ile bu karara ek kararlar ve bunlara ilişkin tebliğler yürürlüktedir.

Madde 26 - Anonim Şirketler, Sermaye Piyasası Kurulu'ndan izin almak şartıyla tutarları, ihraç ve ödeme şartları ve haiz olacakları diğer nitelikleri adı geçen kurulca belirlenecek kâr ve zarara katılma hakkı veren menkul değerler (Kâr ve zarar ortaklığı belgeleri) çıkarabilirler.

Geçici Madde 1- Yürürlükten kaldırılan kararlar hükümlerine göre başlamış olan işlemler, ilgili karar hükümlerine tabidir. Ancak aksine bir hüküm olmadıkça, bu Karar'ın ilgililer lehine olan hükümleri uygulanır.

Bu Karar'ın yürürlüğe girmesinden önce 1567 sayılı Kanun'a göre yayımlanan Karar ve tebliğlere aykırı olup da bu Karar'a aykırı olmayan fiillerden dolayı başlamış bulunan her türlü takibat durdurulur ve geri alınır.

Yürürlükten kaldırılan mevzuatla ilgili olarak ortaya çıkabilecek sorunlar Bakanlık'ça çözümlenir.

Geçici Madde 2 - Bu Karar'ın yayımı tarihinden önce Merkez Bankasında bloke edilmiş Türk Liralarının, yurtdışına transfer edilmemesi kaydıyla, yurtdışında kullanımı serbesttir.

Madde 27 - Bu Karar yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 28 - Bu Kararı Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın bağlı olduğu Bakan yürütür.

Atama Kararları

Adalet Bakanlığından :

Karar Sayısı : 89/35888

1 — Erdek Hakimliğine, Büyükorhan Hakimi 19377 Mehmet Yıldız'ın, Küçükçekmece Cumhuriyet Savcılığına, Kars Cumhuriyet Başsavcısı 20571 Hikmet Ataman'ın,

Kırıkkale Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığına, Keskin Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı 21316 Rıdvan Altun'un,

Çarşamba Hakimliğine, Sarıkaya Hakimi 21917 Ramazan Arslan'ın,

Bartın Cumhuriyet Savcılığına, Siverek Cumhuriyet Savcısı 22901 Mustafa İnandı'nın,

Havza Hakimliğine, Sarıgöl Hakimi 23818 Yusuf Uluç'un,

Sarıyahşi Hakimliğine, Hilvan Hakimi 24486 Nurettin Temur'un,

Bayburt Cumhuriyet Savcılığına, Göksun Cumhuriyet Savcısı 24596 M. Sait Sağlam'ın,